

підготовки, надає можливість студенту, фахівцю більш вільно орієнтуватися у сучасному житті в цілому та у сфері професійної діяльності, зокрема [2].

Список використаних джерел

1. Грод І. М. Важливість вивчення майбутніми вчителями предметниками інформаційних технологій. Збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи», 11–12 листопада 2021, № 8. С. 120–122.

2. Гудирева О. М. Впровадження інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу. Інформаційні технології в освіті: збірник наукових праць. – Херсон: Видавництво ХДУ. 2010. Вип. 6. С. 101–112.

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бучак Жан Олегович

здобувач другого рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»
Кременчуцький Національний Університет імені Михайла Остроградського,
thetempstofemotions@gmail.com

Розвиток та впровадження технологій штучного інтелекту (ШІ) у сфері освіти у провідних країнах набуває стрімкого темпу і водночас часткове впровадження та використання має ситуативний і дещо хаотичний характер у закладах вищої освіти (ЗВО) в Україні. Це містить в собі актуальність проблем, щодо побудови більш ефективної моделі навчання, що підвищує конкурентну спроможність ЗВО, які своєю чергою зацікавлені відповідати сучасним потребам ринку і готувати ефективних спеціалістів. Широку популярність набирають дослідження ШІ в освітній сфері.

С. Пачеко-Мендоза, С. Гевара, А. Майорга-Альбан, Х. Фернандес-Ескобар демонструють значний і прямий вплив технологій ШІ на академічну успішність студентів [2, с. 12]. Враховуючи вектор національної стратегії розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021–2030 роки, систематичне впровадження технологій ШІ в закладах ЗВО потребує розв'язання багатьох проблем які пов'язані з науковими дослідженнями та підготовкою сучасних умов для інтеграції. Важливе значення у процесі інтеграції технологій ШІ в освітню систему має модель оцінки навчання. До основних відносять моделі традиційної або сумативної та формульованої оцінки навчання. Визначення найбільш ефективної моделі оцінки навчання з урахуванням інтеграції технологій ШІ несе дискусійний характер та належить до актуальних проблем освітньої сфери. Враховуючи те, що вже зараз ШІ функціонально спроможний реалізувати такі аспекти навчання як: персоналізація, автоматизація, зворотний зв'язок, оцінка тощо. Тому виникає необхідність робити крок на зустріч до впровадження більш адаптивної моделі оцінки навчання, що в повному обсязі буде відповідати функціональним можливостям ШІ, формуючи таким чином синергію технологій ШІ та ефективної моделі оцінки навчання в ЗВО.

Потреба у впровадженні технологій ШІ в ЗВО обумовлено продуктивним та глобальним перетворенням вимог до сучасного спеціаліста. Інтерпретація

цих вимог пов'язана з перенесенням акценту зі статичного навчання у рамках стабільності умов праці до більш креативного навчання з урахуванням мінливості умов праці та потребою в безперервному навчанні, постійною необхідністю підвищення кваліфікації та професійної переорієнтації. Тенденції до масового розповсюдження та використання ІІІ в освітньому процесі в ЗВО є очевидним та реальним явищем. Поява таких технологій не тільки торкається, але і трансформує майже всі сфери нашого життя. Освітня система в ЗВО переживає постійні зміни та намагається адаптуватися до нових викликів та потреб нашого часу, щоб зберегти конкурентоспроможність на мінливому ринку праці, готуючи спеціалістів, що здатні адаптуватися до цих нових умов. Також важливо, щоб впровадження технологій ІІІ в ЗВО відповідало не тільки конкретним реаліям, а також тенденціям розвитку. На сьогодні, однією з провідних тенденцій розвитку освіти є забезпечення персоналізації навчання кожного студента, а також як один із головних принципів організації освітнього процесу в рамках концепції студентоцентрованого навчання. На відміну від традиційного освітнього процесу, до переваг які можна виділити при використанні елементів ІІІ в освітньому процесі відносять: акцент на допомогу у виявленні індивідуальних потреб студентів та адаптації освітнього процесу до їх потреб і рівню знань; автоматизація процесів збору, обробки, аналізу даних, що забезпечує більш точний прогностичний та організаційний аспекти процесу навчання; покращення системи відстеження та звітності щодо академічних успіхів студентів. В цьому контексті, головною перспективою якісного вдосконалення навчальної системи є широке впровадження технологій ІІІ в інформаційну систему ЗВО, всебічна підтримка та розвиток адаптивного і персоналізованого навчання протягом всього життя. Важливо зауважити, що технології ІІІ в ЗВО України ще тільки починають впроваджуватися, часто мають фрагментарний, а не системний характер використання. Проте, припущення, що ІІІ може стати неодмінною частиною освітнього процесу у майбутньому, стає все більш обґрунтованим [1, с. 12–14].

Оцінювання навчання в освіті складна, суперечлива практика, яка має різний характер реалізації відповідно до цілей навчання. На сьогодні, найбільш часто використовують два основних підходи до реалізації оцінки навчання: сумативна модель або оцінка для гарантування (AfW); формувальна модель або оцінка для навчання (AfL). Сумативна модель використовується більшістю ЗВО як традиційний підхід, для визначення рівня успішності навчання студентів. Дана модель має ряд недоліків, серед них можна виділити: акцентування уваги не на процес навчання, а на кінцевий результат та кількісну оцінку, що своєю чергою відвертає від самого процесу навчання та змушує студента концентруватись на оцінку як на результат, а не на засвоєння знань, умінь та навичок; обмеження використання зворотного зв'язку в процесі навчання, значна затримка у часі між навчанням та оцінкою навчання, переважно реалізовано у вигляді традиційних іспитів в кінці навчальних курсів; даний підхід розглядає числову оцінку, отриману в результаті сумативного оцінювання як показник впевненості у якості навчання. Також варто зазначити, що при використанні сумативного підходу до оцінювання, в деяких випадках студенти все частіше використовують ІІІ для фальсифікації або для списування.

Враховуючи сучасні тенденції розвитку і пріоритет на персоналізацію навчання, для впровадження технологій III в ЗВО України, розгляд сумативного підходу як основного методу оцінки навчання не вписується до стратегії поточних та майбутніх потреб, виникає необхідність впровадження більш ефективних підходів відповідно до цих потреб.

Як протиставлення традиційному підходу висувують формувальний підхід або оцінка для навчання (AfL), в основі якого покладено значну роль зворотного зв'язку в контексті орієнтації не на оцінку знань, а на передбачувані результати навчання, це своєю чергою покладає на студентів більшу відповідальність за власне навчання. Метою оцінки в цьому підході є визначення на якому етапі знаходяться студенти в момент оцінки, що своєю чергою потребує виходу за рамки традиційного розуміння оцінки й тестування та зміни орієнтації на оцінку потреб у розвитку кожного студента, обґрунтуванням прогресу навчання. Також відводиться значення спільної оцінки, самооцінки та взаємної оцінки в контексті зворотного зв'язку. Акцент на персоналізації та активній ролі студента в процесі власного навчання відображається в концепції можливостей AfL, за авторством К. Сембел, відповідно містять в собі: формальний та неформальний зворотний зв'язок; пропонуються широкі можливості для створення атмосфери довіри та практики; підтримка балансу сумативного та формувального оцінювання; акцент на автентичні та складні завдання оцінки; розвиток у студентів здатності оцінки поточного прогресу та направлення власного навчання [3, с. 6–7].

В контексті розгляду перспектив впровадження технологій III в ЗВО, зміна орієнтації з сумативного на формувальне оцінювання покращує можливості інтеграції при одночасному зменшенні ризиків. Враховуючи це, поєднанням технологій III і підходу AfL, забезпечується персоналізована підтримка студента в процесі навчання і можливість постійного та безперервного зворотного зв'язку, що своєю чергою сприятиме подальшому розвитку, покращенні академічної успішності. Існує тісний зв'язок між можливостями технологій III і використанням підходу AfL, в обох випадках оцінювання навчання може відбуватися одночасно з навчальною діяльністю, здебільшого у вигляді зворотного зв'язку. Таким чином, прослідковується певна синергія, що свідчить про більш адаптивну роль моделі формувального оцінювання при використанні технологій III, на відміну від традиційного, сумативного підходу [4, с. 11–19].

Впровадження технологій III в ЗВО України – це не тільки питання часу, але і питання готовності. Потрібно враховувати досвід використання III в освіті серед провідних країн та формувати власні дослідження, щодо пошуку ефективних шляхів цієї інтеграції. Безперечно, цей шлях має багато труднощів, які ще доведеться вирішити кожному окремому ЗВО для забезпечення ефективного використання новітніх технологій. Водночас потрібно формувати готовність до змін, які викликані сучасними потребами ринку праці, а також враховувати індивідуальні потреби студентів, необхідно відповідати на це конкретними рішеннями. Зараз використання технологій III несе ситуативний, фрагментарний характер, але потрібно робити кроки до систематизації. Одним із завдань для ЗВО повинно стати переосмислення наявного сумативного

підходу до оцінювання навчання. Для досягнення персоналізації в навчанні, ефективної реалізації зворотного зв'язку, належної підтримки студентів на всіх етапах та покращення академічної успішності, потрібно усвідомити важливість застосування формувальної моделі оцінки навчання, враховуючи тісний взаємозв'язок даної моделі з ефективністю використання технологій ІІІ.

Список використаних джерел

1. Karyy O., Novakivskyi I., Kis Y., Kulyniak I., Adamovsky A. Model of Educational Process Organizing Using Artificial Intelligence Technologies. Lviv Polytechnic National University, Stepan Bandera str, 12. Lviv, 2023. С. 12–14. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-3403/paper27.pdf> (дата звернення: 27.10.2023).
2. Pacheco-Mendoza S., Guevara C., Mayorga-Albán A., Fernández-Escobar J. Artificial Intelligence in Higher Education: A Predictive Model for Academic Performance. Facultad de Ciencias de la Educación, Sociales, Filosóficas y Humanísticas, Universidad Estatal de Bolívar, Guaranda. Ecuador, 2023. с. 12. URL: <https://doi.org/10.3390/educsci13100990> (дата звернення: 27.10.2023).
3. Sambell K., McDowell L., Montgomery C. Assessment for Learning in Higher Education; Routledge. London, 2012. С. 6–7. URL: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203818268/assessment-learning-higher-education-liz-mcdowell-kay-sambell-catherine-montgomery> (дата звернення: 27.10.2023).
4. Williams P. AI, Analytics and a New Assessment Model for Universities. School of Education, University of Hull. Hull, 2023. С. 11–19. URL: <https://doi.org/10.3390/educsci13101040> (дата звернення: 27.10.2023).

ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Василенко Оксана Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент,
Університет прикладних наук Анхальт (HSA),
oksana.vasylenko@hs-anhalt.de

Цифрова революція сприяє виникненню сучасних трендів в освітньому процесі. Вхідження освіти в цифрову епоху, розвиток цифрових технологій передбачає пошук нових стратегій підготовки студентів, розвиток в них розуміння технологій цифрової епохи, участі в ній і набуття необхідних професійних навичок [3]. Виникає необхідність використання інноваційних методів викладання та навчання.

Програми штучного інтелекту пропонують численні переваги в різних сферах сучасного життя, які набули цифрового характеру на основі передових технологій. Хоча ніхто не може передбачити тонкощі майбутнього, очевидно, що комп'ютери з людським інтелектом матимуть величезний і значний вплив на професійну діяльність людини. Штучний інтелект є сьогодні сферою інтересів багатьох науковців [1; 2]. Вчені розглядають штучний інтелект як галузь інновацій і постійного розвитку, яка відіграватиме позитивну роль у майбутньому. Електронне навчання та онлайн-навчання мають велику користь через їх очевидний вплив на підвищення рівня пізнавальних досягнень.

Протягом останніх років спостерігається зростання додатків штучного інтелекту практично в усіх сферах. Створений людиною інтелект спочатку